Zaaknummer: 23600-2025

Beknopt verslag commissie Samenleving van de gemeenteraad Emmen op dinsdag 14 januari 2025 vanaf 19.30 uur

Aanwezig:

Voorzitter	:	de heer P.M. de Jonge
Commissiegriffier	:	mevrouw C. de Widt
Collegeleden	:	mevrouw D.S. Keen, de heer G.P. Rink, de heer P.M. Schrik, de heer R. Wanders
De commissieleden	:	mevrouw A.W. Scheper (VVD), de heer J. de Boer (VVD), mevrouw M. Stulp (D66), de heer R.R. Pruisscher (ChristenUnie), de heer H.M. Kasteleijn (50PLUS), de heer D. Dekker (Wakker Emmen), de heer M. Katerbarg (Wakker Emmen), de heer D.E. de Vries (Wakker Emmen), de heer C.M.S. van den Berg (CDA), de heer M.M. Tuik (CDA), de heer R. Zuiderveld (PvdA), de heer G.J. Horstman (PvdA), de heer W.A.A.H. Tabak (GroenLinks), mevrouw C.P.M. Ester-Schokker (SP), de heer W.L.H. Moinat (SP), de heer R.S. de Jong (Hart voor Emmen)
Verslaglegging	:	de heer D.P. Drolenga (Notuleerservice Mooi Werk)

1. Opening en vaststelling agenda

Voorzitter De Jonge opent de vergadering om 19.30 uur en heet de aanwezigen welkom. 10 minuten na sluiting vindt de informatiebijeenkomst over de Valtes-app (SAM) plaats. De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Actuele mededelingen college/presidium

Wethouder Keen laat weten dat de winterregeling voor dak- en thuislozen van kracht blijft na 1 januari. Eerder gold die alleen bij een gevoelstemperatuur van –10 tot –5 graden. Ondanks klimaatverandering zijn de omstandigheden – naast de gevoelstemperatuur van 0 graden ook de combinatie van wind, neerslag en luchtvochtigheid – niet minder onaangenaam, vandaar dat de landelijke regeling is aangepast. Daarnaast volgt komende week een gezamenlijke brief van Jeugdbescherming Noord (JBN) en Veilig Thuis Groningen. In december heeft het keurmerkinstituut besloten JBN een tijdelijk certificaat te geven voor negen maanden, daar het ook na diverse audits nog steeds niet voldoet aan de normen voor tijdigheid en kwaliteit. De organisatie kampt al langer met wachtlijsten door hoog ziekteverzuim en verloop van personeel, met risico op verergering van de problematiek voor jeugdige cliënten en hun omgeving. De prioriteit ligt nu bij hun ondersteuning en waarborgen van veiligheid. Bestuurlijk Drenthe en Groningen heeft intensief contact met JBN, er komt ook een onderzoek. B&W volgen het verloop zeer nauw en blijven de raad regelmatig informeren over de voortgang.

3. Presentatie: n.v.t.

4. Spreekrecht niet-geagendeerde onderwerpen: n.v.t.

5. Rondvraag

D66 begrijpt uit de media dat het COA per 1 januari geen toeslagen meer aanvraagt voor statushouders. Dit moeten gemeenten doen, die hier niet op zijn voorbereid. Zorgelijk is dat veel statushouders niet weten waar en hoe zij hun toeslagen moeten aanvragen. Graag een reactie hoe het

college statushouders hierbij wil ondersteunen. Wordt bijvoorbeeld samengewerkt met Vluchtelingenwerk of Facet?
Wethouder Wanders meldt dat dit nieuws voor de meeste gemeenten als verrassing kwam. Onderhands waren er wel signalen, dus Emmen is enigszins voorbereid. Vluchtelingenwerk heeft de begeleiding bij toeslagen eerder onder zijn hoede gehad. Dat gaat men nu weer doen, nu het COA ermee stopt. Voor de huur- en de zorgtoeslag deed Vluchtelingenwerk dat al. Men is ook voornemens opnieuw belastingservicepunt te worden, al heeft dat nog wel de nodige voeten in de aarde zoals eHerkenning, autorisatie en opleiding. Eerst wordt met DigiD-aanvragen gewerkt en dan geldt de strikte controle van de Belastingdienst, omdat men daar statushouders niet kan herkennen uit de aanvragen. De eerste betalingen vinden daardoor pas plaats na 3-4 maanden. Dit valt in de ontzorgingsperiode van de Wet inburgering nieuwkomers, dus wordt roodstand opgevangen. Daarmee lijk het vangnet voor de doelgroep te zijn geregeld.
D66 complimenteert de wethouder voor het eerder opvangen van signalen en proactief handelen.

6. Bespreken C-stukken: n.v.t.

7. Bespreken B-stukken

7A. Rapport Rekenkameronderzoek Sport Emmen

Eerste termijn

Wakker Emmen noemt de goede voornemens bij elk nieuw jaar. Een daarvan, sporten, is gezond, gezellig en spannend zoals lokale derby's die veel publiek trekken. Uit de cijfers maakt Wakker Emmen een stabiel beeld op voor sport in Emmen. De wekelijkse sportdeelname is toegenomen en het aantal inwoners dat voldoet aan de beweegnorm, is na een lichte toename gelijkgebleven. Vergeleken met benchmarkgemeenten heeft Emmen een vrij grote dichtheid aan sportaccommodaties. Behoud en ondersteuning ervan werpen hun vruchten af: logisch dat hier veel geld naartoe gaat. De fractie wil deze voorzieningen koesteren zodat inwoners in hun eigen dorp of wijk kunnen sporten. Op beweegvriendelijkheid scoort Emmen minder, toch is het lidmaatschapsaandeel iets hoger dan in referentiegemeenten. Wel ligt het aandeel wekelijkse sporters lager. Buurtsportcoaches in dorp en wijk zijn essentieel bij het behalen van de doelen uit de Kadernota Sportief Bewegen. Vanwege de eisen en takenpakket (hbo-niveau bij mbo-functieschaal 8) is het verloop onder deze coaches zorgelijk groot. Wakker Emmen pleit ervoor om hun rol en waardering bij de behoeften nog eens goed onder de loep te nemen en zo nog beter in te spelen op de doelen per gebied. Om de functie aantrekkelijk te houden moet het salaris passend worden bij de gestelde eisen. Ook moet er meer bekendheid komen over de activiteiten van de coaches om de doelgroep beter te kunnen stimuleren. De Rekenkamer ziet te weinig monitoring op de voortgang in de ambities; dit noopt tot herijking van de Kadernota met meetbare doelen of indicatoren. Door het onderschrijven van deze en andere aanbevelingen door het college, is een motie niet nodig. Er zijn al acties uitgezet: de Angelslo Academy ondersteunt mensen met een laag inkomen in het bewegen en verenigingen bij tekort aan vrijwilligers en professionalisering. Bij een positief resultaat hiervan ziet de fractie graag een uitrol naar andere wijken of dorpen. Wakker Emmen is blij dat de wethouder al met de aanbevelingen aan de slag is of gaat.

PvdA hecht grote waarde aan sport en bewegen. De gemeente Emmen draagt de zware last van ongezonde leefstijl en overgewicht mee. Dat hoeft niet sport op hoog niveau te zijn: een stuk fietsen of wandelen of voetballen met vrienden kan ook al genoeg zijn en is voor velen toegankelijker. Een prima aanbeveling van de Rekenkamer is om sport meer onderdeel te laten zijn van meerdere domeinen. Zo hebben mensen met schulden meer moeite om aan sport en bewegen te doen. Voorts blijkt uit het rapport het belang van het Jeugdfonds Sport en Cultuur: zo kunnen kinderen uit arme gezinnen ook sporten, een mooi voorbeeld van kansengelijkheid. De PvdA kan zich voorts vinden in het concretiseren van de huidige doelen in de Sportnota. Dit helpt de raad de voortgang te volgen.

B&W nemen het advies van een meerjarenonderhoudsplan voor de buitensport niet direct over. Graag iets meer toelichting dan de vermelde redenen.

CDA vindt het Rekenkamer-onderzoek een goede evaluatiegelegenheid. Sport is meer dan accommodaties: het is ook vooruitgang in de opvoedkracht van wijken en dorpen en zorgt voor sociale cohesie in het verenigingsleven. Deze punten komen niet terug in het onderzoek, hopelijk wel als evaluatie bij de Jaarrekening. De belangrijkste te bereiken doelgroep zijn inwoners met een lagere sociale status, maar de meetbare resultaten zijn daarbij onvoldoende terug te zien. Herijking van de Kadernota Sport zorgt voor betere aansluiting bij het armoede- en gezondheidsbeleid. Wanneer is deze te verwachten? Het CDA is voor het vele geld dat naar accommodaties gaat, maar wil wel kritisch kijken of de buurtsportcoaches voldoende middelen hebben om de 75% van de inwoners die geen lid is van een sportvereniging, te bereiken. Van hun gebiedsgerichte werkplannen heeft het CDA veel verwachtingen. Kan de raad later dit jaar worden bijgepraat? De coaches dragen bij uitstek bij aan de doelstelling om inwoners met lagere sociale status te bereiken. Opvallend dat de gemeente niet graag ingaat op initiatieven van ondernemende sportaanbieders, terwijl deze wel bijdragen aan het sport- en beweegbeleid. Verenigingen zijn sterk afhankelijk van de beschikbaarheid van vrijwilligers. Wellicht is nog meer vooruitgang te boeken bij sportscholen; dit lijkt een gemiste kans. Graag een reactie van het college.

VVD kan zich nog steeds vinden in de ambities van de Sportnota. Bewegen is belangrijk voor de gezondheid en draagt bij aan sociale cohesie. De fractie concludeert uit het rapport dat het gemeentebeleid weinig effectief is gebleken. Dit komt door een combi van niet-meetbare doelen en onvoldoende succesvol praktisch beleid. Goed dat B&W voornemens zijn de Kadernota te herijken met meetbare doelen plus een meerjarenonderhoudsplan voor buitensportaccommodaties. De samenleving is beperkt maakbaar: gedragsverandering bereiken bij mensen met een lagere sociale status is wellicht niet realistisch. De meeste kans ligt in het onderwijs en de zorgsector. Op een goede leefstijl op scholen is niet direct door de gemeente te sturen, maar dit is wel te stimuleren. Het college moet dus realisme betrachten. Daar de buurtsportcoaches en sportverenigingen onvoldoende resultaat hebben geboekt, moeten B&W overwegen deze instrumenten niet meer in te zetten en na te denken over een integrale aanpak voor het sociale domein, zorg en onderwijs. De VVD is hier een groot voorstander van, om zowel doublures te voorkomen en zo effectiever te werken als ook efficiënter en kostenbesparend te werken. De besparingen zijn dan in te zetten op verbeteringen bij gelijkblijvende inzet van ambtenaren. Deelt de rest van de commissie deze analyse van de VVD?

SP ziet dat de gemeente in 2017 nog vooruitstrevend was met haar sport- en beweegbeleid, nu ligt er een advies van de Rekenkamer tot herijking van de Kadernota Sportief Bewegen. Een aandachtspunt is dat er geen geld is als een vereniging met een aanvraag komt voor een buitensportaccommodatie. Graag een toelichting van B&W. De SP ziet hiervoor graag een meerjarenonderhoudsplan tegemoet. Positief is dat er meer accommodaties voor de binnensport in Emmen zijn dan vergelijkbare gemeenten, maar wel met bovengemiddelde uitgaven. Bij de buurtsportcoaches zijn betere inzetbaarheid en meer zichtbaarheid gewenst. Zij doen zeer nuttig werk, al is het niet altijd of moeilijk meetbaar. Dit moet beter aansluiten op de beleidsdoelen en er moeten nieuwe, meetbare doelen komen. De gemeente is hieraan veel geld kwijt met een lage effectiviteit. De Kadernota vertoont ambities, maar geen meetbare beleidsdoelen. Dat mist de SP nu ook weer. De afgelopen jaren heeft de raad onterecht nagelaten, te vragen om een tussentijdse evaluatie. Het college moet de raad de komende jaren meenemen in het proces, zodat zij actief kan meedenken.

ChristenUnie spreekt van een overzichtelijk en goed leesbaar rapport; ook goed dat B&W de conclusies en aanbevelingen onderschrijven. Er komt een actualisatie van de Kadernota Sportief

Bewegen met meetbare doelen. De fractie is hiervoor, maar wanneer komt die? Een van de belangrijkste terugkerende thema's in deze raadsperiode zijn de brede beleidsambities met gebrek aan concrete en meetbare doelen. De raad heeft daar i.c. niet om gevraagd. Doet zij dat wel, dan is dat nog geen garantie: zie Beleidskader Sociaal Domein. Hoe is dit te verbeteren? Beleid met alleen mooie teksten aannemen is niet voldoende voor de ChristenUnie. Er is verder geen eenduidige aansluiting tussen beleid en financiën, zoals ook wel gebeurt bij andere nota's. Is daar verbetering mogelijk? Het is nog kwalijker dat doelen in de Begroting terloops samengevoegd of zelfs geschrapt worden en dan zonder toelichting. Dat maakt kaders stellen en controleren door de raad onmogelijk. Hoe denken B&W uitvoering te gaan geven aan het jaarlijkse overzicht van wat zij met de aanbevelingen van de Rekenkamer hebben gedaan?

D66 ziet in dit kritische rapport veel inzichten en duidelijke aanbevelingen. Goed te lezen dat Emmen vernieuwend was bij de start van de (participatieve) Sportnota: dit moet niet worden vergeten. Ook goed te zien dat het college alle aanbevelingen herkent en overneemt; men heeft al een en ander voortvarend opgepakt. D66 ziet de uitvoering met vertrouwen tegemoet en zal zelf af en toe informeren naar de voortgang. Sport en bewegen moeten goed aansluiten op en onderdeel zijn van integrale beleidsplannen bij vraagstukken over gezondheid, armoede en sociale cohesie. Deze aanbeveling sprak de fractie zeer aan. Een integrale aanpak kan aan alle kanten kracht bijzetten. Hiertoe is herijking van de Kadernota Sportief Bewegen nodig met een eenduidige relatie tussen beleid en concrete doelstellingen. Weet de wethouder al hoe deze grote, uitdagende opdracht te bewerkstelligen? Een andere aanbeveling is de buurtsportcoaches beter zichtbaar maken. Op social media is dat lastig voor hen vanwege tijd en privacyregels. Hoe kunnen B&W zelf zorgen voor meer zichtbaarheid? Willen zij de coaches meer ondersteunen, naast wellicht een hoger salaris? Op de slotvraag van de VVD: de gemeente is goed begonnen met dit beleid. Het is te vroeg om te stellen dat initiatieven of methodes niet werken. Beter lijkt D66 het snel meetbaar en concreet maken van doelen, dan is pas vast te stellen of iets al dan niet werkt.

GroenLinks kan zich vinden in de conclusies en aanbevelingen in het rapport. Dit is niet up-to-date: de ontwikkeling van de Angelslo Academy is niet meegenomen. Wel is de focus op aandachtswijken (blijvend) van belang. Volgens de onderzoekers moeten er meer kwantificeerbare doelen komen. Al is dat belangrijk voor de monitoring, het gevaar is dat zo de individuele casuïstiek uit het oog wordt verloren. GroenLinks pleit in de beleidsuitvoering voor een goede balans tussen kwantitatieve monitoring in combinatie met de aanwezige context.

Hart voor Emmen meent dat dit grondige rapport waardevolle inzichten biedt ter verbetering van het sportbeleid en steunt de aanbevelingen inzake de herijking van de Sportnota en het steunen van buitensportverenigingen bij het opstellen van een meerjarenonderhoudsplan. Bij het laatste ontbreekt een concreet tijdspad: hier moeten B&W prioriteit aan geven om financiële risico's en achterstallig onderhoud te voorkomen. Beide aanbevelingen sluit aan bij de fractievisie op een gezond Emmen. Zij vraagt het college om meetbare indicatoren bij en een heldere evaluatie van de inzet van buursportcoaches, zodat de raad zicht houdt op de feitelijke resultaten – vooral in aandachtswijken. Immers, als een doel echt niet bereikt wordt, moet de gemeente ook afscheid kunnen nemen van een aanpak. Hart voor Emmen pleit voor meer balans bij de inzet van middelen: een groot deel gaat nog steeds naar accommodaties terwijl sportief bewegen het speerpunt van beleid zou moeten zijn. Het college moet bij de herijking van de nota sturen op effectieve inzet van middelen, zodat alle inwoners hiervan profiteren. Hart voor Emmen ziet in dit rapport veel aanknopingspunten om het beleid rond sport en bewegen te verbeteren.

50PLUS dankt niet alleen de Rekenkamer, maar ook de wethouder die al eerder proactief heeft gereageerd op de aanbevelingen en deze allemaal overneemt. De fractie steunt veel van de al ingebrachte argumenten. Dat geldt totaal niet voor het idee van de VVD om de buurtsportcoaches

op te doeken. Dat is veel te vroeg, de fractie gelooft nog steeds in hun kwaliteiten. Al geeft de Sportnota antwoord op de meeste problemen, een heldere relatie met obesitas blijft achterwege, die 50PLUS veel zorgen baart. Hopelijk geeft de herijking van het beleid daar aanknopingspunten voor.

Reactie college
Wethouder Schrik hoort veel positieve reacties vanuit de commissie. B&W onderschrijven om een integraal huisvestingsplan (IHP) voor de buitensport te gaan opstellen; dit zal niet eerder kunnen starten dan eind 2026. Op dit moment is de ambtelijke capaciteit bij team Sport daar te beperkt voor. Na het IHP Binnensport werkt men aan de Sport- en Beweegcampus en straks aan de herijking Kadernota Sportief Bewegen (voorziene oplevering eerste helft van 2026; de aanbevelingen van de Rekenkamer over gemeentepagina, website e.d. worden meegenomen). De wethouder zegt een informatiebijeenkomst vóór komende zomer toe met de buurtsportcoaches, die zichzelf uitgebreider kunnen presenteren dan de bijeenkomst begin januari. Dat doet ook recht aan hun belangrijke werk in de beleidsuitvoering. Met de conclusie van de VVD dat dit beleidsinstrument niet zou werken, is het college absoluut niet eens. Men is lovend over hun functioneren; ook de Rekenkamer en het Mulier Instituut zien hen als essentiële schakel tussen beleid en uitvoering. Er zijn middelen in de Begroting voor het onderhoud van de buitensportaccommodaties. Jaarlijks vinden daartoe schouwen plaats van team Sport met de verenigingen, zodat de staat van onderhoud goed in beeld is en de gemeente snel kan schakelen. Achterstallig onderhoud aan de sportvelden is nu dus niet aan de orde. Voorts staan de kunstgrasvelden als activapost op de balans, voorzien van afschrijving, waarmee het geld voor vervanging is geregeld. Dat is voor de sportvelden niet zo, vandaar het voornemen tot het IHP Buitensport als routekaart. B&W zijn voornemens een jaarlijkse informatiebijeenkomst te organiseren om de stand van zaken rond de uitvoering van de aanbevelingen terug te koppelen naar de raad en daarnaast ook schriftelijk. Door gebrek aan capaciteit kon team Sport de laatste tijd te weinig aansluiten bij de ontwikkeling van andere beleidsnota's. Met extra capaciteit wordt de komende tijd hier meer op ingezet, zoals dat bij de IBOR is gebeurd, met extra passages over beweegvriendelijke aanpassingen van de openbare ruimte tot gevolg.

Tweede termijn
Wakker Emmen is met de VVD eens dat je met een beleidsinstrument moet stoppen als het niet werkt. De fractie wil daarom meetbare doelen in de herijking van de Sportnota; louter mooie beleidsteksten schrijven is inderdaad te makkelijk scoren. De VVD zet de resultaten wel negatief neer, volgens de cijfers scoort Emmen toch wel prima. Over goede voornemens gesproken: binnenkort vindt de Vier Mijl van Emmen plaats: hopelijk ziet Wakker Emmen veel collega's aan de start.

PvdA heeft er begrip voor dat er te weinig ambtelijke capaciteit is om op korte termijn met de herijking van het sportbeleid te komen. Voor de fractie komt de VVD-conclusie dat de buurtsportcoaches niet functioneren, te vroeg. Zij weten een brede doelgroep te bereiken: hier heeft de PvdA vertrouwen in. Zij kan instemmen met de aanbevelingen in het rapport.

CDA dankt de wethouder voor zijn toezeggingen en het verwachtingsmanagement rondom de herijking van het sportbeleid. Voor het laatste heeft de fractie begrip. Het standpunt van de VVD over de buurtsportcoaches is te stellig: juist ook volgens de Rekenkamer verdwijnt het draagvlak als er geen zicht is op de resultaten. Met samenwerkingen is veel te bereiken, zoals die tussen Sedna en het onderwijs.

VVD stelt de reacties van de andere fracties zeer op prijs, maar deelt die niet helemaal. Het rapport stelt immers dat er geen direct verband is tussen de inzet van buurtsportcoaches – die weinig gericht

was op aandachtswijken en mensen met lagere sociale status – en een beter dan verwachte gezondheidsscore van Emmen. Daarom is de fractie heel benieuwd naar dat vermeende succes.

ChristenUnie vindt de combinatie van de aanstaande beleidsherijking (eerste helft 2026) en het jaaroverzicht van de acties op de aanbevelingen in het onderzoek heel fijn. De fractie roept de wethouder op, dit initiatief ook onder de aandacht te brengen bij de andere collegeleden. Het is wel zichtbaar dat buurtsportcoaches heel goed werk doen, maar het effect niet omdat die doelen niet in het beleid staan. De conclusie van de VVD dat het niet werkt, is echter te kort door de bocht. Vandaar nogmaals de oproep aan het college om te werken aan meetbare doelen.

D66 dankt Wakker Emmen voor zijn oproep voor deelname aan de Vier Mijl, die goed thuishoort op deze avond. Voorts is de fractie tevreden over de reactie en uitleg van de wethouder.

GroenLinks erkent net als de VVD dat de effectiviteit van de buurtsportcoaches lastig meetbaar is. Maar over het beeld verschilt GroenLinks heel erg van mening met de VVD: de coaches werken laagdrempelig en bereiken juist de mensen met een lagere sociale status. Voortdurende inzet hierop geeft meerwaarde aan het sport- en beweegbeleid.

Reactie college
Wethouder Schrik hoort van de VVD dat de buurtsportcoaches weinig zouden doen in de gebieden waar achterstanden zijn op het vlak van sport en bewegen. Zij zijn echter in álle gebieden actief met a) stimuleren van jeugd tot naschoolse sport- en beweegactiviteiten, georganiseerd bij scholen door sportclubs; b) twee specifieke coaches voor beweegactiviteiten voor de ouderendoelgroep; c) ondersteunen van verenigingen bij problematieken zoals tekort aan vrijwilligers; d) in samenspraak met overgevoelige personen die nooit sporten, geschikte sport-/beweegactiviteiten vinden met minder prikkels. De onderzoekers roepen het college op om de komende periode meer in te zetten in die gebieden die extra aandacht behoeven. De collegebrief onderschrijft die aanbeveling expliciet.

Voorzitter De Jonge stelt vast dat dit raadsvoorstel als A-stuk naar de raad gaat.

8. Bespreken A-stukken: n.v.t.

9. Onderwerpen ter bespreking: n.v.t.

10. Vaststellen verslag vorige vergadering
10A. Vaststellen notulen raadscommissie Samenleving van 3 december 2024
Voorzitter De Jonge stelt vast dat de notulen van 3 december 2024 ongewijzigd worden goedgekeurd, onder dankzegging aan de notulist.

11. Ingekomen stukken vanuit het college/presidium
Er zijn geen agenderingsverzoeken.

12. Overige ingekomen stukken: n.v.t.

13. Sluiting
Voorzitter De Jonge sluit de vergadering om 20.25 uur onder dankzegging.